

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS NARIO
TAURO RUTKŪNO**

VERTINIMO IŠVADA

**DĖL KĖDAINIŲ APYGARDOS NR. 43 RINKIMŲ KOMISIJOS 2020 M. SPALIO 1 D.
SPRENDIMO NR. AK-25 „DĖL VIKTORO USPASKICH GALIMO LIETUVOS
RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 5¹ SRT. 1 D. NUOSTATŲ PAŽEIDIMO“**

2020 m. spalio 29 d. Nr. 3-109 (2.11)
Vilnius

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija 2020 m. rugpjūčio 21 d. gavo Kėdainių apygardos Nr. 43 rinkimų komisijos (toliau – Kėdainių ARK) 2020 m. rugpjūčio 20 d. sprendimą Nr. AK-2 „Dėl Viktoro Uspaskich galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ str. 1 d. nuostatų pažeidimo“, kuriuo patvirtinta Kėdainių ARK sudarytos tyrimo grupės 2020 m. rugpjūčio 19 d. išvada „Dėl Viktoro Uspaskich galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ str. 1 d. nuostatų pažeidimo“. Šioje išvadoje konstatuojama, kad Viktoras Uspaskich nepažeidė Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalyje įtvirtinto draudimo papirkti rinkėjus ir balsavimo teisę turinčius asmenis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 3 dalimi ir Rinkėjų galimų papirkimo atvejų tyrimo ir vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2017 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. Sp-47 „Dėl Rinkėjų galimų papirkimo atvejų tyrimo ir vertinimo tvarkos aprašo ir Metodinių rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), 42.3 papunkčiu, Vyriausioji rinkimų komisija 2020 m. rugsėjo 3 d. nusprendė nepatvirtinti Kėdainių ARK 2020 m. rugpjūčio 20 d. sprendimo Nr. AK-2 „Dėl Viktoro Uspaskich galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ str. 1 d. nuostatų pažeidimo“ ir protokoliniu nutarimu pavedė Kėdainių ARK tęsti galimo papirkimo atvejo tyrimą, nustačius Komisijos atlikto tyrimo trūkumus.

Atlikusi papildomus galimo papirkimo atvejo tyrimo veiksmus (toliau – Papildomas tyrimas), Kėdainių ARK 2020 m. spalio 1 d. sprendimu Nr. AK-2 „Dėl Viktoro Uspaskich galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ str. 1 d. nuostatų pažeidimo“, patvirtino Kėdainių ARK sudarytos tyrimo grupės 2020 m. rugsėjo 30 d. išvadą „Dėl Viktoro Uspaskich galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ str. 1 d. nuostatų pažeidimo“, kurioje konstatuojama, kad Viktoras Uspaskich nepažeidė Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalies nuostatų.

Vadovaujantis Aprašo 40 ir 41 punktais, teikiama išvada dėl Kėdainių ARK 2020 m. spalio 1 d. sprendimo Nr. AK-25 „Dėl Viktoro Uspaskich galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ str. 1 d. nuostatų pažeidimo“ (toliau – Tyrimo išvada)

1. Tyrimo objektas

1.1. Vyriausiosios rinkimų komisijos Kėdainių ARK 2020 m. liepos 31 d. persiūstas skundas, kuriame prašoma ištirti ir įvertinti, ar Darbo partijos pirmininkas Viktoras Uspaskich, savo politiko profilyje „Facebook“ socialiniame tinkle skelbdamas informaciją apie ledų dalijimą rinkėjams, nepažeidė Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio – draudimo papirkti rinkėjus.

2. Atlikto tyrimo procedūrų vertinimas

2.1. Kėdainių ARK tyrimo grupė sudaryta nepažeidžiant Aprašo 16 punkto reikalavimų.

2.2. Tyrimas ir Papildomas tyrimas atlikti Aprašo 24 punkte nustatytais terminais.

2.3. Tyrimo ir Papildomo tyrimo metu apklausti visi asmenys ir ištirti visi įrodymai, galėję turėti reikšmės priimant sprendimą.

2.4. Kėdainių ARK tyrimo grupės 2020 m. rugpjūčio 19 d. ir 2020 m. rugsėjo 30 d. išvados ir Kėdainių ARK 2020 m. rugpjūčio 20 d. sprendimas Nr. AK-2 ir 2020 m. spalio 1 d. sprendimas Nr. AK-25 Vyriausiajai rinkimų komisijai perduoti Aprašo 34 punkte nustatytais terminais.

3. Tyrimo metu nustatytos sprendimui priimti reikšmingos faktinės aplinkybės

3.1. 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinė kampanija prasidėjo 2020 m. balandžio 10 d.

3.2. Viktoras Uspaskich nėra registruotas savarankišku politinės kampanijos dalyviu, taip pat nėra atstovaujamas politinės kampanijos dalyvis (politinės partijos keliamas kandidatu).

3.3. Kėdainių mieste 2020 m. rugpjūčio 1 d. vykusią šventę „Ledų lietus 2020“ organizavo UAB „Vikondos grupė“ kartu UAB „Vikeda“. Šventės (išdalytų valgomųjų ledų) išlaidas pagal UAB „Vikeda“ pateiktas sąskaitas apmokėjo UAB „Vikondos grupė“. Ši šventė surengta UAB „Vikondos grupė“ 30-mečio jubiliejui pažymėti.

3.4. Paskutinį kartą analogišką šventę (masiniu būdu išdalytų kuponų keitimą į ledus) UAB „Vikondos grupė“ organizavo 2014 m. rugpjūčio 2 d. Tada kuponus į ledus taip pat keitė UAB „Vikondos grupė“ dukterinė įmonė – UAB „Vikeda“.

3.5. Nustatyta, kad UAB „Vikondos grupė“ savo 29-ąjį gimtadienį šventė 2019 m. vasarį, ne jubiliejinių įmonės gimtadienių minėjimas vasario mėnesiais vykdavo ir ankstesniais metais, tačiau ledų šventės niekada nebuvo organizuotos žiemos mėnesiais.

3.6. Viktoras Uspaskich ir kiti Darbo partijos keliami kandidatai nedalyvavo šventėje „Ledų lietus 2020“ (t. y. nedalyvavo barstant kuponus ar keičiant kuponus į valgomuosius ledus).

3.7. Viktoras Uspaskich nuo 2013 m. neturi turtinių teisių UAB „Vikondos grupėje“, t. y. neina UAB „Vikondos grupė“ ar UAB „Vikeda“ valdymo organo vadovo ar nario pareigų (pagal VĮ Registrų centro duomenis), taip pat nėra jų akcininkas (pagal Valstybinės tarnybinės etikos komisijos skelbiamą viešųjų ir privačių interesų deklaracijos duomenis).

3.8. Viktoras Uspaskich nurodė, kad informaciją apie planuojamą „Ledų lietaus“ šventę sužinojo iš viešai skelbiamos informacijos, o apmokėdamas už šios informacijos skelbimą iš savo asmeninės ir politiko „Facebook“ paskyrų norėjo padidinti šios informacijos sklaidą savo sekėjams, taip dažnai elgiasi ir kitais atvejais (apmoka už didesnę informacijos sklaidą). Su UAB „Vikondos grupė“ šios informacijos sklaida nebuvo derinta.

3.9. Viktoras Uspaskich taip pat paaiškino, kad UAB „Vikondos grupės“ vardu kviešti gyventojus į organizuojamą šventę neturi teisės (nebėra kaip nors susijęs su šia įmone), todėl juos kvietė dalyvauti šventėje savo vardu.

3.10. Apie vyksiančią šventę „Ledų lietus 2020“ UAB „Vikondos grupė“ visuomenę informavo socialiniame tinkle „Facebook“, UAB „Diena Media“ internetiniuose kanaluose, portale „Delfi“, laikraštyje „Rinkos aikštė“ ir jo interneto svetainėje, be to, akcijos plakatai buvo iškabinti UAB „Vikondos grupė“ priklausančių įmonių viduje.

3.11. Ant išbarstytų žetonų ir išdalytų ledų pakuočių nebuvo jokios politinės partijos simbolikos ar politinės reklamos ar agitacijos.

3.12. Dėl nustatytų faktinių aplinkybių ginčo nėra.

4. Tyrimo metu atlikto teisinio vertinimo pagrįstumo vertinimas

4.1. Pagal Aprašo 4 punktą, rinkėjų papirkimas gali pasireikšti:

4.1.1. tiesioginiu ar netiesioginiu rinkėjų balsų pirkimu;

4.1.2. dovanų ar kitokio atlyginimo rinkėjams teikimu, skatinant rinkėją (rinkėjus) dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose (referendume) ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatu, kandidatą arba kandidatų sąrašą;

4.1.3. pažadu už balsavimą atsilyginti rinkėjams po rinkimų (referendumo) turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų, visuomeninių rinkimų komitetų, kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais;

4.1.4. rinkėjo palenkimu už jam pačiam ar kitiems asmenims duodamus ar žadamus pinigus ar kitokias materialines vertybes bei tokio pobūdžio paslaugas ar lengvatas balsuoti už ar prieš konkrečią politinę partiją, visuomeninį rinkimų komitetą, kandidatą arba asmenį, kurį planuojama kelti kandidatu.

4.2. Tyrimo metu nenustatyta jokie teisinio ryšio tarp šventę „Ledų lietus 2020“ organizavusių juridinių asmenų ir Darbo partijos arba jos pirmininko Viktoro Uspaskich.

4.3. Tyrimo metu nenustatyta, kad šventės „Ledų lietus 2020“ metu būtų vykdoma politinė agitacija.

4.4. Viktoro Uspaskich socialinio tinklo „Facebook“ politiko paskyroje 2020 m. liepos 28 d. paskelbtame įrašė apie planuojamą „ledų lietu“ taip pat pažymėta, kad šią šventę kėdainiečiams ir miesto svečiams dovanoja 30-ąjį jubiliejų švenčianti UAB „Vikondos grupė“. Atsižvelgiant į tai, ši informacija taip pat nesudarė pagrindo rinkėjams manyti, kad minėtą šventę organizuoja bei asmeniškai kėdainiečiams ir miesto svečiams dovanoja pats Viktoras Uspaskich.

4.5. Analogiško pobūdžio UAB „Vikondos grupės“ organizuotos „Ledų šventės“ yra vykusios ir anksčiau, jos taip pat buvo rengiamos rugpjūčio pradžioje.

4.6. Atsižvelgiant į tai, Kėdainių ARK tyrimo grupės išvadoje pagrįstai prieita prie išvados, jog nėra pakankamai duomenų, patvirtinančių, kad Viktoro Uspaskich socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje paskelbta informacija apie planuojamą „Ledų lietu“ ir asmeninis kvietimas dalyvauti šioje šventėje galėtų būti laikomi bandymu papirkti rinkėjus.

5. Išvada

5.1. Kėdainių ARK 2020 m. spalio 1 d. sprendimas Nr. AK-25, kuriuo pritarta Kėdainių ARK tyrimo grupės 2020-09-30 išvadai, kad Viktoras Uspaskich nepažeidė Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalyje įtvirtinto draudimo papirkti rinkėjus ir balsavimo teisę turinčius asmenis, yra priimtas laikantis nustatytų galimų papirkimo atvejų tyrimo ir vertinimo procedūros reikalavimų, surinkus ir objektyviai išnagrinėjus visas tyrimui reikšmingas aplinkybes, tinkamai pritaikius galiojančio teisinio reguliavimo nuostatas, todėl nėra teisinio pagrindo šio sprendimo nepatvirtinti.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Vyriausiajai rinkimų komisijai s i ū l o m a:

Patvirtinti Kėdainių apygardos Nr. 43 rinkimų komisijos 2020 m. spalio 1 d. sprendimą Nr. AK-25 „Dėl Viktoro Uspaskich galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ str. 1 d. nuostatų pažeidimo“.

Komisijos narys

Tauras Rutkūnas